

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízдила a JUDr. Brigity Chrastilové v právní věci **žalobkyně: V. K.**, zastoupena Mgr. Dagmar Dřimalovou, advokátkou, se sídlem Muchova 9/223, Praha 6, proti **žalovanému: Magistrát hlavního města Prahy**, se sídlem Mariánské nám. 2, Praha 1, proti rozhodnutí žalovaného č. j. SOC 62201/2005 ze dne 27. 4. 2005, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze č. j. 4 Cad 55/2005 - 41 ze dne 8. 12. 2005,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Ustanovené zástupkyni žalobkyně, Mgr. Dagmar Dřimalové, **se** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů **nepřiznává.**

Odůvodnění:

Žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) se včas podanou žalobou domáhala přezkoumání výše označeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo zamítnuto odvolání stěžovatelky proti rozhodnutí Úřadu městské části Praha 12 č. j. ODP/NEZ/258/2005/FOL ze dne 7. 2. 2005, jímž byla stěžovatelce přiznána opakovaná peněžitá dávka sociální péče. Z obsahu rozsáhlé žaloby je zřejmé, že stěžovatelka brojila proti nedostatečným skutkovým zjištěním žalovaného, resp. proti nedostatku důvodů pro rozhodnutí. Dne 3. 11. 2005 pak stěžovatelka požádala o ustanovení zástupce - advokáta, neboť je bez právního vzdělání a je zcela nemajetná ve stavu hmotné nouze.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 8. 12. 2005, č. j. 4 Cad 55/2005 - 41, návrh na ustanovení zástupce stěžovatelky zamítl. V odůvodnění poukázal na ustanovení § 35 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), podle něhož může předseda senátu navrhovateli (žalobci), u kterého jsou splněny předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, na návrh ustanovit zástupce, jímž může být advokát. K ustanovení zástupce tedy může dojít při současném splnění dvou podmínek, a to jde-li o účastníka, u něhož jsou splněny podmínky pro osvobození od soudních poplatků, a současně je to potřeba k ochraně jeho práv. Městský soud v Praze konstatoval, že podmínka první je v případě stěžovatelky splněna, což bylo prokázáno vyplněným dotazníkem o majetkových poměrech, nikoliv však již podmínka druhá. Podle Městského soudu v Praze totiž stěžovatelka formulováním žaloby prokázala, že je schopna adekvátním způsobem uplatňovat svá práva. Usnesení krajského soudu bylo stěžovatelce doručeno dne 24. 1. 2006.

Toto usnesení stěžovatelka dne 3. 2. 2006 napadla kasační stížností, v níž poukazuje na to, že se Městský soud v Praze nedostatečně vypořádal s otázkou, zda ustanovení advokáta vyžaduje její potřeba ochrany práv. Stěžovatelka poukazuje na to, že mezi základní práva a svobody podle čl. 26 odst. 3 Listiny základních práv a svobod náleží právo získávat prostředky pro své životní potřeby prací a občany, kteří toto právo nemohou bez své viny vykonávat, stát v přiměřeném rozsahu hmotně zajišťuje. Stěžovatelka poukazuje na to, že se tak v jejím případě neděje, je tedy nasnadě, že se brání porušování svého základního práva, protože je podmínka potřebnosti právního zastoupení pro ochranu práv naplněna. S ohledem na ustanovení čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod stěžovatelka považuje též za scestnou úvahu Městského soudu v Praze, že nutnost právního zastoupení v jejím případě není dána i proto, že v řízení o žalobě ve správním soudnictví není zastoupení advokátem povinné. Dále stěžovatelka odmítá i argument soudu, že je z její žaloby zřejmé, že dokáže svá práva dostatečně hájit sama. Stěžovatelka namítá, že z žaloby není vůbec zřejmé, že ji koncipovala sama, naopak uvádí, že s ohledem na své vzdělání by nebyla sepsání takového textu bez cizí pomoci schopna. Konečně pak stěžovatelka napadla i postup Městského soudu v Praze, který ji nejdříve vyzýval, aby doložila své majetkové poměry, zkoumal, zda by nesplňovala podmínky osvobození od soudních poplatků, nicméně nakonec konstatoval, že advokáta k hájení svých práv nepotřebuje. Stěžovatelka vidí v tomto postupu procesně neekonomické jednání, které ve svém důsledku oddaluje meritorní rozhodnutí.

Stěžovatelka je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byla účastnicí řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.), a tuto kasační stížnost podala včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). Z kasační stížnosti je možné dovodit, že stěžovatelka uplatňuje důvod kasační stížnosti uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), tedy napadá usnesení krajského soudu pro nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky. Nejvyšší správní soud za této situace napadený rozsudek v mezích řádně uplatněných kasačních důvodů a v rozsahu kasační stížnosti podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. přezkoumal, přitom dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatelka namítá nezákonnost napadeného usnesení, kterou spatřuje v tom, že jí krajský soud měl ustanovit zástupce, neboť podle svého mínění splňuje obě podmínky pro jeho ustanovení.

Podle ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s. (do 13. 10. 2005 ustanovení § 35 odst. 7 s. ř. s.), může předseda senátu navrhovateli (žalobci), u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, na návrh ustanovit usnesením

zástupce, jímž může být i advokát. Z citace uvedeného zákonného ustanovení vyplývá, že účastníku lze ustanovit zástupce tehdy, jestliže jsou splněny dvě podmínky: 1) jde o účastníka, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků a 2) jestliže je to třeba k ochraně jeho zájmů. V projednávané věci krajský soud dospěl k závěru, že podmínka první splněna byla, podmínka druhá nikoliv. Sporným tedy je, zda stěžovatelka potřebuje zástupce k ochraně svých zájmů.

Stěžovatelka poukazuje na to, že v jejím případě jde ve věci samé o posuzování otázky, která se dotýká jejího základního práva na přiměřené hmotné zabezpečení v případě nemožnosti vykonávat výdělečnou činnost, je tedy zřejmé, že v řízení jde o ochranu jejího základního práva, podmínka potřeby ochrany práv účastníka ve smyslu cit. ustanovení § 35 odst. 8 je tedy splněna. S takovou argumentací se Nejvyšší správní soud nemůže ztotožnit. Potřebou ochrany práv ve smyslu ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s. není míněno pouze to, že se účastník nějakého práva v soudním řízení domáhá, tato potřeba musí vyplývat z objektivních okolností nasvědčujících tomu, že účastník v soudním řízení není schopen sám využít procesních nástrojů k ochraně svého práva, jehož se v řízení domáhá. Nejde tedy o zjišťování skutečnosti, že se účastník nějakého práva domáhá, ale o zjišťování skutečnosti, jak se ho domáhá.

Pokud stěžovatelka dále argumentuje tím, že ze žaloby rozhodně nevyplývá, že by ji koncipovala sama, Nejvyšší správní soud podotýká, že tato skutečnost ještě neznamená, že by byla naplněna podmínka potřeby ochrany jejich práv advokátním zastoupením. Ze žaloby, kterou stěžovatelka podala, je nade vší pochybnost zjevné, že jde o velmi kvalifikované podání, které obsahuje všechny předepsané náležitosti žaloby a je schopno meritorního projednání. Ba dokonce svým rozsahem (devatenáct stran normovaného strojopisu), svou formální, ale i obsahovou úrovní převyšuje podání, která účastníci i s právním vzděláním směřují soudům. Již tento fakt implikuje závěr, že stěžovatelka k hájení svých práv před soudem zastoupení advokáta skutečně nepotřebuje. Je přitom nerozhodné, zda svá podání soudu koncipuje sama, či s dopomocí. Rozhodné je, že je schopna si kvalifikované podání obstarat. V tomto kontextu není vůbec, jak dovozuje stěžovatelka, irelevantní přípodotek Městského soudu v Praze, že v řízení o žalobě není zastoupení advokátem povinné – stěžovatelka se může, necítí-li se schopna sama hájit svá práva v rámci jednání u soudu, zejména pak při ústním jednání, jež požaduje, zastoupit případně osobou, která jí byla, jak tvrdí, při vypracování žaloby nápomocna.

Co se týče postupu Městského soudu v Praze při zjišťování podmínek podle ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s., Nejvyšší správní soud konstatuje, že tento postup vyplývá ze samotného znění normy. Městský soud v Praze se soustředil na zjištění obou skutkových předpokladů, které mu norma zjišťovat ukládá. Spatřovat v takovém postupu pochybení podle názoru Nejvyššího správního soudu nelze. Už vůbec pak není zřejmé, proč by měl tento postup (zjištění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků a posléze potřebnosti zastoupení k hájení práv), jak naznačuje stěžovatelka, osvědčovat její potřebu zastoupení advokátem.

Kasační stížnost stěžovatelky tedy neshledal Nejvyšší správní soud za této situace důvodnou, a proto mu nezbylo, než dle § 110 odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost zamítnout.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve spojení s ust. § 120 s. ř. s. Stěžovatelka nebyla v řízení úspěšná, proto jí náhrada nákladů řízení nenáleží. Ty by náležely podle § 60 odst. 1 s. ř. s. žalovanému. Žalovanému

v tomto stadiu řízení však jednak žádné náklady nevznikly, jednak, i kdyby bývaly vznikly, podle ustanovení § 60 odst. 2 by je nebylo možné žalované přiznat.

Stěžovatelce byla pro řízení o kasační stížnosti usnesením Městského soudu v Praze č. j. 4 Cad 55/2005 - 69 ze dne 23. 5. 2006 ustanovena zástupkyní advokátka Mgr. Dagmar Dřímálová. Ustanovená zástupkyně přípisem ze dne 9. 8. 2006 Nejvyššímu správnímu soudu sdělila, že ve věci učinila dva úkony, a to převzetí věci a studium spisu. Vzhledem k tomu, že ani jeden z těchto úkonů nelze považovat za úkon právní služby ve smyslu ustanovení § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, Nejvyšší správní soud nemohl žádosti ustanovené zástupkyně stěžovatelky vyhovět. Pokud jde o úkon první, tedy převzetí věci, Nejvyšší správní soud konstatuje, že podle ustanovení § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu je úkonem právní služby v případě ustanovení advokáta soudem první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení nebo obhajoby. S ohledem na to, že ustanovená zástupkyně stěžovatelky ani netvrdila, že by převzetí věci zahrnovalo první poradu s klientkou, a tento fakt není zřejmý ani ze spisu, nelze podle Nejvyššího správního soudu nárokový úkon považovat za úkon právní služby ve smyslu cit. ustanovení. Pokud jde o úkon spočívající v prostudování spisu, advokátní tarif v ustanovení § 11 odst. 1 písm. f) předpokládá, že prostudování spisu je samostatným úkonem právní služby pouze v řízení trestním. S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud rozhodl, jak je uvedeno ve výroku III. tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. dubna 2007

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu